

Sprawozdanie z XXI Ogólnopolskiej Konferencji Psychologii Rozwojowej *Wspomaganie rozwoju człowieka: z perspektywy teorii i praktyki*, Zielona Góra, 28–30 maja 2012

MARZANNA FARNICKA

Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Zielonogórski, Zielona Góra
Faculty of Education, Sociology and Health, Sciences University of Zielona Góra
e-mail: m.fornicka@wpsns.nz.zgora.pl

XXI Ogólnopolska Konferencja Psychologii Rozwojowej odbyła się na Uniwersytecie Zielonogórskim w dniach 28–30 maja 2012 roku. Została zorganizowana przez Sekcję Psychologii Rozwojowej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz Pracownię Psychologii Zakładu Poradnictwa i Seksuologii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Pracownicy Zakładu obok prac badawczych i dydaktycznych prowadzą praktyczną działalność o charakterze diagnostycznym, terapeutycznym oraz trenersko-superwizyjnym. Ponadto zajmują się popularyzacją wiedzy naukowej oraz działaniami w organizacjach pozarządowych. Jednym z przejawów takiej działalności jest coroczna Debata o Zdrowiu Seksualnym Polaków oraz działalność Stowarzyszenia PRO ECPAT zajmującego się walką z pornografią dziecięcą.

Wybór problematyki konferencji był odpowiedzią na społeczne zapotrzebowanie na wymianę poglądów dotyczących nowych ujęć zagadnienia wspomaganie rozwoju człowieka z perspektywy zarówno teorii naukowych, jak i praktyki. Zagadnienia dotyczące wspomaganie rozwoju są obecnie intensywnie eksplorowane w kraju i za granicą. Organizatorzy zapewnili wieloaspektowe spojrzenie na rozwój i jego wspomaganie z perspektywy biomedycznej, społecznej, psychologicznej i seksuologicznej. Zaproponowano zróżnicowane wykłady i sesje tematyczne. Dołożono starań, aby w Komitecie naukowym, któremu

przewodniczyli prof. zw. dr hab. Maria Kielar-Turska i prof. UZ dr hab. Zbigniew Izdebski, znalazły się osoby darzone autorytetem w środowisku zarówno naukowców, jak i praktyków. O opiekę merytoryczną poproszono: prof. UAM dr hab. Marię Beisert, prof. UW dr hab. Marię Czerwińską-Jasiewicz, dr Dorotę Czyżowską, prof. GWSH. dr hab. Adama Niemczńskiego, prof. UW r. dr hab. Annę Oleszkowicz, prof. zw. dr hab. Kazimierza Pospiszyla, prof. zw. dr hab. Janusza Trempałę i prof. zw. dr hab. n. med. Tomasza Wołańczyka.

W konferencji wzięło udział 170 uczestników i gości z całej Polski oraz 4 gości zagranicznych (z Białorusi, Finlandii i Niemiec). Byli to zarówno uznani pracownicy nauki, doktoranci, jak i psychologowie – praktycy oraz studenci.

Obrady konferencji odbywały się w kilku salach dwóch kampusów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Każdego dnia miały miejsce wykłady plenarne oraz sympozja, sesje tematyczne i plakatowe. Na wieczory zaplanowano spotkania towarzysko-organizacyjne, takie jak: zebranie Zarządu Sekcji Psychologii Rozwojowej, Zebranie Sympatyków i Członków Sekcji Psychologii Rozwojowej, uroczysta kolacja.

Wprowadzając do konferencji, Przewodnicząca Sekcji Psychologii Rozwojowej PTP, Maria Kielar-Turska zwróciła uwagę, że rozmaitość trajektorii rozwojowych, ich prze-

biegu i uwarunkowań skłania naukowców i praktyków do rozważań nad możliwością interwencji w tym zakresie poprzez różne formy wspomagania rozwoju, takie jak: optymalizacja, promowanie, stymulowanie, prewencja, profilaktyka, psychokorekcja, terapia czy reedukacja. Jednym ze sposobów ujmowania zagadnienia wspomagania rozwoju jest odkrywanie predyktorów różnych funkcji psychicznych. Zdaniem przewodniczącej konferencja ma się przyczynić do budowania i transformowania map poznawczych dotyczących rozwoju człowieka w różnych sferach (poznawczej, emocjonalnej, osobowości, seksualnej), a wiedza ta będzie stanowić podstawę do organizowania procesów wspomagania rozwoju. Ponadto sam dyskurs, w jaki będą wchodzić uczestnicy konferencji będzie czynnikiem wspomagającym ich własny rozwój.

Znakiem szczególnym konferencji był powrót do źródeł polskiej psychologii rozwojowej. Plenarne sympozjum poświęcone przypomnieniu dzieła naukowego Stefana Szumana, zostało zorganizowane przez pracowników Zakładu Psychologii Rozwojowej i Wychowawczej im. Stefana Szumana Uniwersytetu Jagiellońskiego, w czterdziestą rocznicę śmierci Profesora. Wprowadzając do sympozjum, M. Kielar-Turska przypomniała podstawowe obszary teoretycznych rozważań i empirycznych studiów Szumana. Referujący ukazywali prekursorstwo idei Szumana w zakresie kilku wybranych tematów. I tak, Dorota Kubicka pokazała, jak idea Szumana dotycząca rozwoju poznawczego człowieka, przedstawiona w pracy *Geneza przedmiotu* wyprzedziła pomysły psychologów poznawczych i opisała jej aktualność. Z kolei Ewa Gurba przypomniała koncepcję Szumana dotyczącą idealizmu młodzieńczego i pokazała jej inspirujący wpływ na podejmowane później badania nad okresem młodzieńczym. Innowacyjne badania Szumana nad mową dziecka, dotyczące wypowiedzi narracyjnych, przypomniała i omówiła w kontekście współczesnych badań nad narracją Maria Lięża. Podsumowując sympozjum, M. Kielar-Turska zaznaczyła, że wiele idei zawartych w dziełach Szumana miało prekursorски charakter i pozostają nadal aktualne.

Kolejnym wyróżniającym akcentem XXI Ogólnopolskiej Konferencji Psychologii Rozwoju była debata *Rozwój seksualny w cyklu życia*. Uczestnikami jej byli wybitni specjaliści z dziedziny psychologii klinicznej (prof. L. Cierpiąkowska UAM, prof. dr hab. M. Kościelska UKW), sądowej (prof. B. Pastwa-Wojciechowska UG) i rozwojowej (dr M. Grabowska, UKW), którzy wskazywali zmiany rozwojowe w tej sferze, obszary zagrożenia rozwoju i czynniki sprzyjające występowaniu zaburzeń. Moderatorem dyskusji był prof. dr hab. Zbigniew Izdebski. Warto także wspomnieć, że prof. dr hab. Maria Beisert włożyła wiele trudu w przygotowanie tego wydarzenia.

W trakcie konferencji odbyły się cztery wykłady plenarne, które poruszały ważny problem, jakim są zagrożenia rozwoju i sposoby jego wsparcia w cyklu życia, ze szczególnym uwzględnieniem okresu adolescencji. Wykład inauguracyjny *Od klasyfikacji do epidemiologii – zaburzenia wieku rozwojowego* wygłosił prof. dr hab. n. med. Tomasz Wolańczyk, Krajowy Konsultant ds. Psychiatrii Dzieci i Młodzieży z Uniwersytetu Medycznego w Warszawie, który wskazywał na problemy związane z niedoskonałymi procedurami diagnostycznymi stosowanymi w codziennej praktyce terapeutyczno-poradniczej.

Prof. Barbara Krahe z Uniwersytetu w Poczdamie w Niemczech wygłosiła wykład *Sexual Scripts and Sexual Aggression in Adolescence: A Developmental Perspective*, w którym przedstawiła związki zachowań występujących wśród młodzieży z obowiązującymi wzorcami kultury rodzinnej i masowej w Niemczech.

Dwa kolejne wykłady odbyły się trzeciego dnia konferencji. Profesor dr hab. Zbigniew Izdebski przedstawił wyniki badań przeprowadzonych w 2011 roku na temat seksualności Polaków. Z kolei profesor Helena Hurme z Åbo Akademi w Finlandii przedstawiła model opieki nad adolesecentami upowszechniony w jej kraju oraz wskazała wspólne obszary, w których mamy podobne problemy i podobne rozwiązania oraz różne systemowe pomysły na radzenie sobie z zagrożeniami wieku

dorastania. Wykłady zagranicznych gości były prezentowane w języku angielskim. W materiałach konferencyjnych umieszczono ich polskie streszczenia.

Podczas konferencji odbyło się 16 różnorodnych sesji tematycznych, 10 sympozjów, 3 warsztaty i 2 sesje plakatowe. Zgłoszone sympozja w większości prezentowały dorobek zespołów badawczych i dotyczyły klasycznych z punktu widzenia psychologii rozwoju grup tematycznych, takich jak: teorie i badania psychologiczne jako istotne źródło wspomaganie rozwoju człowieka (zgłoszone przez prof. M. Czerwińską-Jasiewicz, UW, Warszawa i prof. A. Niemczyńskiego, GWSH, Katowice), integracja osobowa – teoria i pomiar (zgłoszone przez prof. W. Zagórską, UKSW, Warszawa), czynniki ryzyka i zasoby a rozwój dzieci rodziców z zaburzeniami psychicznymi (zgłoszone przez prof. L. Cierpiątkowską, UAM, Poznań), rozwój człowieka w średniej dorosłości i jego problemy (zgłoszone przez prof. E. Rzechowską, KUL, Lublin), tożsamość w cyklu życia człowieka i jej formalne i treściowe aspekty (sympozja zgłoszone przez dr D. Czyżowską, UJ, Kraków i dr M. Grygielskiego oraz dr J. Ciecucha i dr E. Rydz, KUL, Lublin), rozwój i wspomaganie języka (zgłoszone przez prof. M. Kielar-Turską, UJ, Kraków), zasoby psychiczne w procesie optymalizacji rozwoju młodzieży (zgłoszone przez prof. C. Waleś, WSEiI, Lublin), rodzina z osobą niepełnosprawną (zgłoszone przez prof. H. Liberską, UKW, Bydgoszcz), zachowania ryzykowne (zgłoszone przez prof. I. Niewiadomską i prof. G. Kwiatkowską).

Zgłoszono także dwie sesje plakatowe. Pierwsza z nich dotyczyła aspektów rozwoju człowieka w cyklu życia i została zgłoszona przez prof. Wandę Zagórską (UKSW). Druga sesja zgłoszona i prowadzona przez dr hab. Ludwikę Wojciechowską (UW) wskazywała na praktyczne implikacje wiedzy o rozwoju dla praktyki.

Sesje tematyczne dotyczyły zagadnień rozwoju jednostki na różnych etapach życia, wspierania procesów rozwojowych w różnych środowiskach, rozwoju seksualnego, wspie-

rania jednostki w sytuacjach trudnych, zdrowiu i chorobie, optymalizacji rozwoju oraz uwarunkowań rozwoju bliskich relacji interpersonalnych. Oto szczegółowa tematyka sesji: *Pozytywne i negatywne aspekty rozwoju seksualnego* (dr K. Waż, UZ), *Między dorastaniem a dorosłością – współczesne dylematy rozwojowe* (prof. WSEI dr hab. L. Łysiuk), *Diagnoza – jej teoretyczne i praktyczne aspekty* (prof. UZ dr hab. Z. Janiszewska-Nieścioruk), *Wsparcie jednostki w zdrowiu i chorobie* (prof. UW dr hab. A. Kuczyńska), *Rozwój seksualności człowieka – wybrane aspekty* (prof. zw. dr hab. K. Pospiszyl), *Wspomaganie rozwoju osoby dorosłej* (dr hab. L. Wojciechowska), *Wsparcie jednostki w sytuacji trudnej* (dr hab. W. Radziwiłłowicz), *Kultura i twórczość a optymalizacja rozwoju człowieka* (prof. GWSH dr hab. G. Mendeka), *Wspomaganie rozwoju zawodowego młodych i starszych* (prof. AK. dr hab. Z. Dołęga), *Wyzwania rozwojowe związane ze starzeniem się* (prof. UW dr hab. M. Straś-Romanowska), *Kompetencje dziecka a optymalizacja jego rozwoju* (dr hab. A. Putko), *Bliskość, miłość, intymność w relacjach a rozwój człowieka* (prof. UŁ dr hab. I. Janicka), *Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju adolescentów* (prof. UW dr hab. D. Borecka-Biernat), *Wspomaganie rozwoju osób z problemami psychicznymi* (prof. UŚ dr hab. E. Mandal), *Optymalizacja rozwoju w procesie edukacji* (prof. UMCS dr hab. D. Turska), *Blaski i cienie rodzicielstwa* (prof. UW dr hab. A. Oleszkowicz).

W ramach konferencji zaproponowano trzy warsztaty. Pierwszy dotyczył streetworkingu i był prowadzony przez dr Joannę Dec – Prezydenta Rejonu Europejskiego Światowej Federacji Planowanego Rodzicielstwa (*President of The IPPF European Network*), organizacji, która zajmuje się promocją praw seksualnych i reprodukcyjnych. Drugi warsztat – *Rola baśni w rozwoju i terapii dzieci* – prowadziły mgr Maja Raczyńska-Scigaj i mgr Jadwiga Orzechowska reprezentujące Oddział Psychiatrii Dziecięcej Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika oraz Zespół Szkół Specjalnych nr 2 w Krakowie. Trzeci warsztat, pro-

wadzony przez dr Urszulę Gembarę z Uniwersytetu Zielonogórskiego, dotyczył rozwoju twórczości.

Podsumowując konferencję, Przewodnicząca Sekcji Psychologii Rozwojowej M. Kiejar-Turska zwróciła uwagę na zaznaczające się na konferencji interdyscyplinarne ujmowanie zagadnień rozwoju; zainteresowanie okresem stającej się dorosłości oraz różnymi fazami rozwoju w okresie dorosłości przy znacznie mniejszym zainteresowaniu okresem dzieciństwa; dominację rozważań dotyczących rozwoju osobowości, a w mniejszym stopniu skupianie się na rozwoju poznawczym; wiele uwagi poświęcono różnym kontekstom rozwoju (środowisko rodzinne, rodzeństwo, rów-

wieśnicy); zwracano uwagę na takie strategie służące optymalizacji rozwoju, jak mentalizacja czy komunikacja interpersonalna.

Organizatorzy starali się, aby konferencja odbywająca się w tak urokliwym mieście, jakim jest Zielona Góra, była znaczącym wydarzeniem zarówno w wymiarze naukowym, jak i społecznym. Integracji środowiska psychologów rozwoju człowieka służyło spotkanie wieczorne zorganizowane w przepięknej palmiarni położonej w Parku Winnym. Spotkanie to było okazją do dyskursu naukowego i towarzyskiego. Gospodarzem kolejnej, XXII Ogólnopolskiej Konferencji Psychologii Rozwojowej w 2013 roku będzie Instytut Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego.